

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)
T.a.v. de heer drs. P. de Krom
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
		1
betreff	ons kenmerk	datum
Reactie op wetsvoorstel aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving	BAWI/U201101710	5 oktober 2011

Geachte heer De Krom,

In uw brief d.d. 24 augustus 2011 heeft u het concept wetsvoorstel aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten voorgelegd. Daarnaast heeft u ook de Commissie Handhaving van Divosa gevraagd te reageren. Het Uitvoeringspanel heeft ook een advies uitgebracht. Wij onderschrijven het advies. Het advies is als bijlage bij deze brief gevoegd. Helaas is het wetsvoorstel nauwelijks aangepast naar aanleiding van het advies.

Wij onderschrijven de uitgangspunten van het kabinet dat 'Fraude de solidariteit ondermijnt' en dat 'Fraude niet mag lonen'. Wij zijn echter van mening dat deze uitgangspunten anders kunnen worden bereikt. Wij baseren ons op de praktijk in gemeenten.

Advies Uitvoeringspanel

Het Uitvoeringspanel heeft in de vergadering d.d. 12 september jl. haar zorgen geuit over de uitvoerbaarheid van het concept-wetsvoorstel. De volledige reactie vindt u in de bijlage. De bezwaren van het Uitvoeringspanel richten zich met name op:

1. De aantasting van de beleidsvrije ruimte van de gemeenten.
2. Toename van de uitvoeringslasten en kosten.
3. De maatschappelijke effecten.
4. De datum van inwerking treden.

Ad 1. De aantasting van de beleidsvrije ruimte van de gemeenten.

Vanzelfsprekend zijn ook gemeenten van mening dat fraude niet mag lonen en fraudeurs moet worden aangepakt. Bij het kiezen van de aanpak en het bepalen van de sanctie willen de gemeenten rekening kunnen houden met de specifieke omstandigheden van de burger. De fraudeur moet worden bestraft, maar daarnaast moet worden gekeken naar de financiële zelfredzaamheid en de mogelijkheden voor participatie en activering van de fraudeur. Decentrale beleidsvrijheid, een belangrijk uitgangspunt van de Wet Werk en Bijstand, is daarom ook op dit terrein noodzakelijk. Met voldoende beleidsvrijheid kunnen gemeenten fraude doeltreffend aanpakken.

Ad 2. Toenemende uitvoeringslasten en kosten.

De gemeenten zijn van mening dat de uitvoering extra belast zal worden door de voorgestelde maatregelen. De volgende factoren spelen daarbij met name een rol (de uitgebreide toelichting is te vinden in het bijgevoegde advies van het Uitvoeringspanel):

- De incassomogelijkheden en de opbrengst ervan zijn beperkt, maar gemeenten worden wel geacht hier steviger op in te zetten.
- Door een verschuiving in het strafrecht met het ophogen van de aangiftegrens, moeten gemeenten meer zaken zelf op blijven pakken. Waarbij het innen van de boete vaak zeer moeilijk is.
- Door de uitsluiting van werknemersverzekeringen wordt een extra belasting van de Wet Werk en Bijstand verwacht
- Gemeenten worden in de uitvoering geconfronteerd met twee verschillende (oud en nieuw) regimes bij het invorderingsbeleid.
- De invoering van de huishoudtoets leidt naar verwachting tot een verzwaring van de uitvoeringslasten op het terrein van handhaving. Daarnaast leidt de combinatie van beide wetsvoorstellen tot onduidelijkheid en een verzwaring van de totale uitvoeringslasten.
- Er is onduidelijkheid rondom de uitvoering van de uitsluiting van de Wet Werk en Bijstand. Dit kan conflicteren met een re-integratietraject.

Het ministerie SZW schat in dat het wetsvoorstel meer opbrengt dan het kost. De gemeenten zijn van mening dat de praktijk zal uitwijzen dat dit geenszins het geval is. De verwachting is dat de kosten door de grotere uitvoeringslasten en de maatschappelijke effecten een veelvoud van dit bedrag zullen zijn. Daarom dringen wij aan op een artikel 2 onderzoek in het kader van de Financiële Verhoudingswet om deze kosten in kaart te brengen. Wij zullen het agenderen in het eerstvolgende Bofv.

Ad 3. Maatschappelijke effecten.

Wij onderschrijven het Uitvoeringspanel dat bestuurlijke boetes en tijdelijke uitsluiting uit de bijstand zullen leiden tot het niet kunnen betalen van ziektekostenverzekeringen, problemen met doorbetalen van huur en vaste lasten en daarmee samenhangend tot lokale commotie. Daarnaast zal het leiden tot emotionele mensen aan de balie, met de daarbij horende kans op agressie en uitzichtloosheid. Ook hebben de maatregelen negatieve consequenties op andere taken van de gemeente zoals participatie en schuldhulpverlening. De korte termijn besparingen zullen niet opwegen tegen de lange termijn maatschappelijke kosten.

Ad 4. Inwerkingtreding.

Gemeenten krijgen te maken met grote veranderingen, met name op het terrein werk en inkomen met de voorgenomen invoering van de Wet Werken naar Vermogen en de voorgestelde aanpassingen Wet Werk en Bijstand. Daarom moet de implementatie van de voorgestelde wijzigingen goed op elkaar afgestemd zijn en wij verzoeken dan ook de ingangsdata op elkaar af te stemmen, namelijk 1 januari 2013.

Conclusie

De aanscherping van het handhavings- en sanctiebeleid leidt niet tot de verwachte opbrengsten en zal een beperkte bijdrage leveren aan de mate van naleving van de burger. Wij zijn van mening, op basis van gemeentelijke ervaringen, dat de naleving toeneemt naarmate de poortwachterfunctie versterkt wordt.

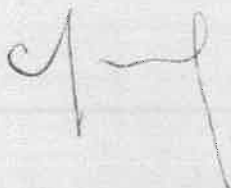
De voorstellen leiden tot een toename van de uitvoeringskosten en lasten, terwijl het uiteindelijke rendement te betwijfelen is. Het is goed te bezien welke voorgestelde repressieve instrumenten toegevoegd zouden moeten worden aan het instrumentarium van de gemeenten, zodat deze door gemeenten gericht kunnen worden ingezet.

Daarbij zijn wij er ook een voorstander van om te kijken naar het vergroten van de gemeentelijke mogelijkheden op het terrein van incasso ervanuitgaande dat gemeenten dit instrument zelf kunnen inzetten.

De gemeenten zijn op dit moment al bezig met het nog verder versterken van de poortwachterfunctie. De ondersteuning op dit terrein door het ministerie gefinancierde RCF-kenniscentra handhaving, is daarbij belangrijk.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Drs. C.J.G.M. de Vet
Lid Directieraad

Divosa

Mr. drs. F.J. Paas
Voorzitter